

Informatie

Behandeling met methotrexaat bij een Mola-zwangerschap

Jouw behandelend gynaecoloog heeft met je besproken dat je behandeld gaat worden met methotrexaat. Dat moet omdat er bij jou sprake is van een mola-zwangerschap.

Wat is een mola-zwangerschap

Een mola-zwangerschap is een bijzondere vorm van een niet goed aangelegde zwangerschap. Nadat een zaadcel een eicel heeft bevrucht, deelt de bevruchte eicel zich. De twee cellen die zo ontstaan delen zich zelf ook weer. Zo gaat het proces door en komen er steeds meer nieuwe cellen. Bij een normale zwangerschap ontstaat uit deze cellen een embryo (een vrucht, een toekomstig kind) en een placenta (een moederkoek).

Wanneer er bij of kort na de bevruchting iets misgaat kan het gebeuren dat alleen de placenta doorgroeit. Er is dan sprake van een mola-zwangerschap. De placenta groeit in de baarmoederholte almaar verder en door vochtophoping ontstaan talloze blaasjes. Gewoonlijk is er bij een mola-zwangerschap dus geen embryo. Is er bij uitzondering toch een vrucht, dan is deze bijna nooit levensvatbaar.

Hoe wordt een mola-zwangerschap behandeld?

Om te voorkomen dat de cellen bij een buitenbaarmoederlijke zwangerschap dan wel een mola-zwangerschap verder gaan groeien, word je met cytostatica behandeld.

Wat zijn cytostatica?

Dit zijn medicijnen die de celdeling remmen. Snel delende cellen zijn bijvoorbeeld kankercellen, slijmvliescellen, of zwangerschapsweefsel. Er bestaan verschillende soorten cytostatica die voor verschillende vormen van kanker of andere ziektebeelden worden gebruikt. Jij krijgt het middel methotrexaat (MTX).

Hoe verloopt de behandeling met methotrexaat cytostatica?

Een verpleegkundige dient methotrexaat toe via een injectie in je bilspier. Je krijgt de injectie éénmalig of vier keer op hetzelfde tijdstip op de dagen 1, 3, 5 en 7.

Op de dagen 2, 4, 6 en 8 moet je een tablet Folinezuur innemen. Dit geheel van injectie(s) en tabletten heet een kuur. Hoeveel kuren je krijgt hangt af van het zwangerschapshormoon (β HCG) in je bloed. Het laboratorium controleert of en hoeveel van dit hormoon in jouw bloed aanwezig is. Daaraan zien we of de kuur bij je aanslaat.

Cytostatica zijn schadelijk voor mensen. Ze zijn immers bedoeld om de celgroei te remmen, maar ze tasten ook gezonde cellen aan. Verpleegkundigen die veel met cytostatica te maken hebben, dragen daarom beschermende hulpmiddelen, zoals een schort, handschoenen en een mond-neus-masker.

De gynaecoloog meldt jou voor de behandeling met methotrexaat aan bij de dagbehandeling oncologie. Dit betekent niet dat je kanker hebt, maar methotrexaat mag niet door iedereen worden gegeven. Op de dagbehandeling oncologie werken verpleegkundigen die hiervoor zijn opgeleid. Je krijgt van de gynaecoloog de afspraken mee en ook de controle-afspraken voor na de toediening. Je krijgt dan ook formulieren om bloed te laten prikken voordat je naar de afspraak bij de gynaecoloog gaat.

Zijn er bijwerkingen?

Cytostatica hebben niet alleen invloed op het zwangerschapsweefsel, maar ook op gezonde cellen. Daarom kunnen er bijwerkingen ontstaan, die gelukkig ook weer verdwijnen. Sommige mensen hebben meer last van bijwerkingen dan anderen. De ernst van de bijwerkingen heeft niets te maken met het resultaat van de behandeling. Als je veel last hebt van de bijwerkingen, mag je daaruit niet op voorhand opmaken dat de behandeling een goed effect heeft. Of omgekeerd: merk je er weinig van, dan wil dat niet zeggen dat de medicijnen geen invloed hebben.

Veel voorkomende bijwerkingen zijn:

Moeheid

Je kunt je wat sneller moe voelen. Probeer hieraan toe te geven en neem voldoende rust.

Misselijkheid, braken, slechte eetlust

Probeer, verdeeld over de dag, kleine hoeveelheden te eten. Heb je geen eetlust? Eet dan iets waar veel voedingsstoffen in zitten, zoals ontbijtdranken, potje fruitbabyvoeding door yoghurt of vla, een roomijsje. Gebruik altijd voldoende vocht (1,5 - 2 liter). Bij misselijkheid kan de arts een middel voorschrijven tegen misselijkheid. Ook cola drinken kan helpen.

Last van de mond

Probeer dit te voorkomen door de mond goed te verzorgen. Dit houdt in 4 x daags je tanden poetsen met een zachte borstel en daarna je mond spoelen met een zoutoplossing. Gebruik een afgestreken theelepeltje zout op een flinke beker lauw water. Je kunt ook kiezen voor chloorhexidine 0,12% om je mond te spoelen. Bij veranderingen of problemen raden wij je aan contact op te nemen met de verpleegkundige of jouw arts. Dat kunnen problemen met het mondslijmvlies zijn, maar ook bij andere zaken die je niet vertrouwt neem je contact met ons op.

Invloed op de huid

Soms kan de huid wat droog worden of verkleuren. Gebruik bij een droge huid extra bodylotion. Voorkom direct zonlicht.

Diarree

Sommige patiënten krijgen last van diarree. Als dit langer dan een week aanhoudt, moet je contact opnemen met het ziekenhuis.

Ogen

Sommige patiënten krijgen als gevolg van de kuur oogklachten, meestal een branderig gevoel. Jouw behandelend arts kan hier iets tegen voorschrijven.

Invloed op de menstruatie en op seksualiteit

Cytostatica kunnen veranderingen teweegbrengen in het verloop van de menstruatie. Tijdens de kuur blijft geslachtsgemeenschap mogelijk. Het kan zijn dat je tijdens de behandeling minder of geen zin hebt om te vrijen.

Invloed op het beenmerg

In het beenmerg worden verschillende soorten bloedcellen gemaakt. Witte bloedcellen, bloedplaatjes en rode bloedcellen. Cytostatica kunnen de beenmergfunctie beïnvloeden, waardoor er tijdelijk te weinig nieuwe bloedcellen worden gemaakt. Dit kan klachten veroorzaken:

- Witte bloedcellen beschermen tegen vormen van infecties. Bij een te lage waarde wordt de kans op infectie groter.
- Bloedplaatjes beïnvloeden de bloedstolling. Als er te weinig zijn, blijft een wondje langer bloeden. Er kunnen eerder blauwe plekken ontstaan.
- Rode bloedcellen zorgen ervoor dat de ingeademde zuurstof door het lichaam wordt vervoerd. Als er niet genoeg zijn kun je last krijgen van moeheid of duizeligheid (veroorzaakt door bloedarmoede).

Voor je aan een volgende kuur gaat beginnen, wordt bij de controle van jouw bloed onder meer gekeken of de bloedcellen nog in voldoende mate aanwezig zijn. Bij te lage waarden kan het zijn dat de kuur moet worden aangepast.

Leefregels tijdens de kuur

- Drink minstens 1,5 liter per dag.
- Toilethygiëne: Na het plassen moet je de wc goed doorspoelen omdat cytostatica ook via de urine worden uitgescheiden. De wc spoel je twee keer door met gesloten deksel. Dit doe je tot en met de derde dag na de kuur. Verwijder eventueel gemorste druppels urine van de wc-bril.
- Mondhygiëne: 4x daags tandenpoetsen met zachte borstel, 4x daags spoelen met een zoutoplossing of chloorhexidine 0,12% ter vermijding van slijmvliesontstekingen.
- Zon: Vermijd blootstelling aan de zon.
- Alcohol: Vermijd het gebruik van alcohol tijdens de behandeling.
- Pijnmedicatie: Vermijd het gebruik van aspirine en pijnstillers zoals NSAID's (o.a. ibuprofen, voltaren), antibiotica en vitaminepreparaten met foliumzuur. De pijnstiller paracetamol is wel toegestaan.
- Seks en zwangerschap. Tijdens de kuur blijft geslachtsgemeenschap mogelijk. De eerste drie maanden na de behandeling mag je niet zwanger worden. Gebruik daarom bij het vrijen een betrouwbaar voorbehoedsmiddel tot 3 maanden na toedienen van de MTX.

Heb je nog vragen?

Neem dan contact op met de afdeling gynaecologie. Tijdens het verpleegkundig spreekuur op maandag en donderdagmorgen van 9.00 uur tot 12.00 uur.

T: 0187 60 77 40

Voor algemene vragen of vragen over afspraken kun je contact opnemen met de poli gynaecologie, bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 08:00 tot 16:30 uur.

T 0187 60 71 20

Voor dringende vragen kun je bellen naar:

T 0187 60 74 11.

Vergoeding zorg

De basisverzekering vergoedt zorg die een zwangere nodig heeft. Dit betekent dat de kosten voor de verloskundige en gynaecoloog vanuit de basisverzekering worden vergoed. Wel kunnen er kosten (deels) ten laste komen van het verplichte eigen risico. Ook zijn er zorgvoorzieningen en behandelingen waarvoor je een eigen bijdrage moet betalen. Denk hierbij aan geneesmiddelen, laboratoriumonderzoek of kosten voor vervoer. In je zorgpolis kun je lezen welke zorg je vergoed krijgt door je zorgverzekering. Het type zorgpolis bepaalt bovendien of je zelf een zorgaanbieder mag kiezen.

Geboortezorg Zuid aan Zee

Voor iedere zwangere en partner in onze omgeving moet de geboortezorg vertrouwd, laagdrempelig en veilig aanvoelen. Vanuit de gedachte dat de zwangere centraal staat, wordt gewerkt vanuit één team en zet de coöperatie Geboortezorg Zuid aan Zee in op de juiste zorg door de juiste zorgverlener. Het Van Weel-Bethesda Ziekenhuis is onderdeel van deze cooperatie.

Kijk op de website www.geboortezorgzuidaanzee.nl voor meer informatie over coöperatie Geboortezorg Zuid aan Zee en welke zorgverleners hierbij aangesloten zijn.

Geboortezorg Zuid aan Zee

De juiste geboortezorg door de juiste zorgverleners

Voor iedere zwangere en partner in onze omgeving moet de geboortezorg vertrouwd, laagdrempelig en veilig aanvoelen. Vanuit de gedachte dat de zwangere centraal staat, wordt gewerkt vanuit één team en zet de coöperatie Geboortezorg Zuid aan Zee in op de juiste zorg door de juiste zorgverlener.

Hierbij staat de continuïteit van zorg voor de zwangere en het streven naar één zorgverlener die haar begeleidt (zwangerschaps- / zorgcoördinatie) voorop. De zwangere krijgt goede zorg van de verloskundige en de kraamverzorgende als het kan en van de gynaecoloog als het moet. Als er toch sprake is van bijvoorbeeld

een medisch noodzakelijke overdracht is alle informatie inzichtelijk en kent deze een vloeiend verloop. Alle partijen in de keten van de geboortezorg hebben een eigen rol en verantwoordelijkheid, die vanuit de ambitie 'één team, één zwangerschapscoördinator en de zwangere' centraal wordt ingevuld.

De coöperatie Geboortezorg Zuid aan Zee wordt gevormd door

